

FORAMINIFERA-VIZSGÁLATOK A MÉLYFÚRÁSI LABORATÓRIUMBAN

Irta: dr. Majzon László

Az Intézet irányításom alatt álló mélyfúrás laboratóriuma 1947-ben a multhoz hasonlóan végezte munkáját. A fúrásmintákból előkerülő foraminifera-fauna sztratigráfiai kiértékelését magam végeztem, melyben segítségemre volt Hegedüs Gyula geológus kartársam is, aki egyébként a kőzetminták makroszkópos meghatározását, valamint az összes adatok figyelembevételével készülő fúrásszelvényeket is szerkesztette. Az év folyamán Szébenyi Lajos geológus kivált a fúrólaboratórium munkájából, mivel a Pénzügyminisztérium szolgálatába lépett. Helyébe Tregele Kálmán, mint kiegészítő szakmunkaerő, került.

A laboratóriumban az ország különböző helyeiről, a felvételező geológus kartársaktól gyűjtött kőzetminta-anyagot mikrofaunára is megvizsgáltam s ennek segítségével igyekeztem azok sztratigráfiai helyzetét megállapítani. Ezek a vizsgálati eredmények természetesen másutt lesznek közölve.

Az 1947. évben az alábbi mélyfúrások és felszíni kibukkanásokból származó kőzetminták vizsgálatát végeztük el:

Fúrás vagy lelőhely	Mélység	Darab
I. Mélyfúrások:		
Szécsény I.	292.00 m	48
Szécsény II.	346.40 "	63
II. Felvételi anyag:		
Ukrajna (Szalai, 1943.)		36
Elektromos művek alagútja (ifj. Noszky)		9
Buda, Karácsonyi palota pincéje		14
Iszkaszentgyörgy és Bükk (Reich, 1944.)		11
Ipolyvölgy (Bartkó, 1947.)		12
Herend (Majzon, 1947.)		51
Martonyi (Pantó, 1947.)		5
Romhány (Bartkó, 1947.)		6
Farkasréti temető (Majzon, 1947.)		8

Az alábbiakban a mélyfúrások sztratigráfiáját ismertetem.

SZÉCSÉNY I.

A szécsényi I. számú mélyfúrást 1947 március 24-én kezdték el s az a 292.00 m-es talpmélységet 1947 június 24-én érte el. A fúrás helye a szécsényi temetőtől É-ra fekszik. (Lásd a mellékelt vázlaton az 1 számmal jelzett pontot. Az 1. és 2. számú fúrásokat már ismertettem.¹ Tengerszintfeletti magassága 179.4 m.

Rétegsora a következő:

- 0.00— 3.00 m Sárgás és csokoládébarna, hümuszos homokos agyag.
Holocén.
- 3.00— 14.20 » Sárga és sárgásszürke, összeálló homok.
- 14.20— 15.30 » Kékesszürke, kissé homokos meszes agyag.
Planorbis és *Clausilia* sp.
- 15.30— 17.40 » Szürkészöld, csillámos, összeálló homok, diónagyságú kavicsal. *Pleisztocén.*
- 17.40— 42.00 » Szürke, csillámos, homokos agyagmárga.
- 42.00—76.80 » Szürke, csillámos, finomszemű meszes homokkő.
- 76.80—104.00 » Szürke, csillámos, homokos agyagmárga növénylenyomatokkal.
- 104.00—170.25 » Szürke, csillámos, finomszemű, meszes homokkő, növénylenyomatokkal és 164.70—170.25 m között *Ostrea* sp. cserepekkel.
- 170.25—218.50 » Szürke, csillámos, homokos agyagmárga, növénylenyomatokkal és molluscum-maradványokkal.
Kattiai.
- 218.50—(292.00) » Szürke, csillámos, kissé homokos agyagmárga, molluscum-maradványokkal. *Rupéli.*

A kattiai és rupéli foraminiferafaunáját az alább sorolom fel.

Faj neve	Kattiai	Rupéli
Rhabdammina abyssorum M. Sars	gy.
Dendrophrya sp.	+
Amodiscus incertus (D'Orb.).....	.	+
Glomospira charoides (J on. Park.)	+
Haplophragmoides latidorsatus (Born.)	gy.
Ammobaculites (?) sp.....	.	+
Frankeina sp.....	.	+
Cyclamina emaciata (Brady)	+	.
Cyclamina placenta (Rss.).....	.	+
Textularia carinata (D'Orb.)	+	gy.
Gaudryina rugosa (D'Orb.)	+
Clavulinoides szabói (Hantk.)	+
Karrerella siphonella (Rss.).....	+	+
Listerella communis (D'Orb.)	+	+

¹ Földt. Int. Évi Jelentés 1936—1938. évekről. II. köt. p. 997.

Faj neve	Kattiai	Rupéli
Quinqueloculina sp.	+	.
Quinqueloculina sp.	+
Spiroloculina tenuis (C z j z.)	+
Sigmoilina celata (C o s t a)	+
Spiroloculina canaliculata (D' O r b.)	+
Robulus cultratus (M o n t f.)	+
Robulus arcuatostratus (H a n t k.)	+
Robulus inornatus (D' O r b.)	+
Robulus calcar (L.)	+
Robulus crassus (D' O r b.)	+
Robulus sp.	+	.
Robulus sp.	+
Planularia kubinyii (H a n t k.)	+
Planularia nummulitica (G ü m b.)	+
Marginulina gladius (P h i l.)	+
Marginulina fragaria (G ü m b.)	+
Marginulina behmi (R s s.)	+
Marginulina glabra (D' O r b.)	+
Marginulina subbullata (H a n t k.)	+
Marginulina sp.	+	.
Dentalina consobrina (D' O r b.)	+	+
Dentalina filiformis (D' O r b.)	+
Dentalina sp.	+	+
Nodosaria radícula (L.)	+
Nodosaria resupinata (G ü m b.)	+
Nodosaria exilis (N e u g.)	+
Nodosaria latejugata (G ü m b.)	+
Nodosaria acuminata (H a n t k.)	+
Nodogenerina spinicosta (D' O r b.)	+
Glandulina laevigata (D' O r b.)	+
Lingulina sp.	+
Polymorphina sp.	+	.
Nonion commune (D' O r b.)	+	.
Nonion umbilicatum (M o n t a g u)	+	+
Fronicularia superba (H a n t k.)	+
Fronicularia tenuissima (H a n t k.)	+
Bulimina elongata (D' O r b.)	+	.
Globobulimina pacifica (C u s h m.)	+
Virgulina schreibersiana (C z j z.)	+	+
Bolivina punctata (D' O r b.)	+	+
Bolivina semistriata (H a n t k.)	+
Uvigerina pygmaea (D' O r b.)	+	+
Gyroidina soldanii (D' O r b.)	+	+
Eponides schreibersii (D' O r b.)	+	.
Eponides n. sp.	+
Siphonina reticulata (C z j z.)	+
Pullenia sphaeroides (D' O r b.)	+
Sphaeroidina bulloides (D' O r b.)	+	+
Globigerina bulloides (D' O r b.)	+	gy.
Anomalina cryptomphala (R s s.)	+
Anomalina grosserugosa (G ü m b.)	+
Planulina ariminensis (D' O r b.)	+
Cibicides ungerianus (D' O r b.)	+	+
Cibicides propinquus (R s s.)	+
Cibicides dutemplei (D' O r b.)	+
spatangidatüske	+	+
Batopora sp.	+
bryozoa	+
ostracoda	+	+

SZÉCSÉNY II.

A szécsényi II. számú fúrást Havas-pusztától D-re telepítették. A fúrás 1947. július 10-én indult meg s a 346.40 m-es talpmélységet 1948 január 22-én érték el. Tengerszintfeletti magassága 173 m. A fúrás rétegsora a következő:

- 0.00—11.00 m szakaszon kézierővel fúrtak; rétegmintát nem kaptunk.
- 11.00—111.50 » Kékesszürke, csillámos, többkevesbbé homokos agyagmárga; 19.60 m-ben erősen glaukonitos. Molluscum, scaphopoda és korallmaradványok.
- 111.50—149.70 » Szürke, csillámos, finomszemű márgás homokkő. Lamellibranchiata, de főleg növénymaradványokkal.
- 149.70—154.00 » Mintát nem kaptunk.
- 154.00—186.00 » Szürke, csillámos, finomszemű homokkő. Lamellibranchiata és növénymaradványokkal. 156.00 m-ben durvább a homokkő, benne *Ostrea* sp.
- 186.00—191.00 » Szürke, homokos agyagmárga. Lamellibranchiatak
- 191.00—199.00 » Szürke, márgás homokkő. Molluscum és növénymaradványok. 198.00 m-ben sok *Ostrea* cseréppel.
- 199.00—206.00 » Kékesszürke, homokos agyagmárga.
- 206.00—210.00 » Szürke, csillámos, durva, laza homokkő.
- 210.00—215.00 » Szürke, márgás homokkő, növénymaradványokkal.
- 215.00—222.00 » Szürke, homokos agyagmárga, lamellibranchiata és növénymaradványokkal.
- 222.00—270.00 » Szürke, meszes homok. *Kattiai*.
- 270.00—339.00 » Szürke agyagmárga. Molluscum, scaphopoda, korallmaradványokkal.
- 339.00—(346.40) » Világosszürke, kavicsos, márgás homokkő. *Rupéli*.

A fúrás foraminiferafaunáját az alábbi táblázatban foglalom össze, megjegyezve azt, hogy 111.50—215.00 m közötti szakaszon a foraminiferákat csak a 187.00—191.00 m-ben előforduló néhány *Textularia carinata* D'Orb. faj képviseli. Ez érthető is a főleg homokkőből álló részletben, hol a *spatangidatüskék* és *ostracodák* is ritkán fordultak elő.

Egyébként a Szécsény I. és II. számú fúrások makrofaunáját Bartkó Lajos osztálygeológus dolgozza fel.

Faj neve	Kattiai	Rupéli
Rhabdammina abyssorum (M. Sars)	+	+
Dendrophrya sp.	+	r.
Ammodiscus incertus (D'Orb.)	+	+
Haplophragmoides latidorsatus (Born.)	+
Cyclammina cancellata (Brady)	+	.
Cyclammina placenta (Rss.)	+
Textularia carinata D'Orb.	+	gy.
Frankeina sp.	+

Faj neve	Kattiai	Rupéli
Clavulinoides szabói (H a n t k.)	.	+
Karrerella siphonella (R s s.)	i. r.	+
Listerella communis (D'Or b.)	+	+
Spiroloculina tenuis C z j z.	.	+
Robulus cultratus (M o n t f.)	+	+
Robulus crassus (D'Or b.)	+	.
Robulus inornatus (D'Or b.)	.	+
Robulus arcuatostriatatus (H a n t k.)	.	+
Planularia kubinyii (H a n t k.)	.	+
Marginulina subbullata H a n t k.	.	+
Marginulina behmi R s s.	.	+
Marginulina sp.	+	.
Marginulina fragaria G ü m b.	+	+
Dentalina filiformis D'Or b.	+	+
Dentalina consobrina D'Or b.	+	+
Dentalina pauperata D'Or b.	+	+
Dentalina zsigmondyi H a n t k.	.	+
Dentalina sp.	+	+
Nodosaria exilis Neug.	+	+
Nodosaria latejugata G ü m b.	.	+
Nodosaria radícula (L.)	.	+
Nodosaria resupinata G ü m b.	.	+
Nodogenerina spinicosta (D'Or b.)	+	+
Glandulina laevigata (D'Or b.)	+	+
Saracenaria arcuata (D'Or b.)	+	.
Globulina gibba D'Or b.	+	.
Guttulina problema D'Or b. var. deltoidea (R s s.)	+	+
Guttulina acuta (H a n t k.)	.	+
Pyrulina sp.	+	.
Nonion umbilicatum (M o n t a g u)	+	+
Nonionella sp.	i. r.	.
Elphidium sp.	.	.
Plectofrondicularia sp.	+	.
Bulimina ovata D'Or b.	+	.
Globobulimina pacifica C u s h m.	+	+
Virgulina schreibersiana C z j z.	+	+
Bolivina punctata D'Or b.	+	+
Uvigerina pygmaea D'Or b.	+	+
Gyroidina soldanii (D'Or b.)	+	+
Eponides schreibersii (D'Or b.)	+	+
Siphonina reticulata (C z j z.)	.	+
Chilostomella ovoidea R s s.	+	.
Pullenia sphaeroides D'Or b.	+	+
Sphareroïdina bulloides D'Or b.	+	+
Globigerina bulloides D'Or b.	+	+
Anomalina cryptomphala (R s s.)	.	+
Anomalina grosserugosa (G ü m b.)	.	+
Planulina wuellerstorfi (S c h w a g.)	+	.
Planulina ariminensis (D'Or b.)	.	+
Cibicides dutemplei (D'Or b.)	+	+
Cibicides lobatulus (W a l k.—J a k.)	+	+
Cibicides ungerianus (D'Or b.)	+	+
Cibicides propinquus (R s s.)	.	+
Heterolepa costata F r n z n.	.	+
spatangidatúske	+	+
Batopora sp.	+	+
bryozoa	+	.
ostracoda	+	+
otolithus	+	.
halfog	+	+

A szécsényi I. számú fúrásban a katti-rupéli határa 218.50 m, míg a II. számúban 270.00 m. Ettől a határtól felfelé az I. sz.-ban 54.50 s a II.-ban 72.00 m-re fordulnak elő gyakrabban a nagyobb *Ostreák*. Viszont, ugyancsak ettől a határtól lefelé az I. sz.-ban 56.50 m-re s a II.-ban 55.00 m-re találhatók a *Clavulinoides szabói* (Hantk.) utolsó példányai. Tehát Szécsény környékén is előfordul egy fiatalabb rupeli szint, ahol már nem található a *C. szabói* (Hantk.) faj, mint ezt más területek fúrásmintáinak vizsgálata alapján már kimutattam.

Egyébként e fúrásokból előkerült s itt nem említett rupeli foraminiferák ismertetésére még visszatérek. Ugyanis ez nem képezheti tárgyát e jelentésnek.

ИССЛЕДОВАНИЯ ФОРАМИНИФЕР В ЛАБОРАТОРИИ ГЛУБОКИХ БУРЕНИЙ

Л. Майзон

В 1947 году, геологическая лаборатория, кроме анализа образцов пород, выступивших на земную поверхность, произвела анализ пластов бурения Сечень № 1. и № 2.

Стратиграфическое распределение скважины № 1. следующее :

0.00—	3.00	м.	голоцен
3.00—	17.40	м.	плейстоцен
17.40—	218.50	м.	кат
218.50—	(292.00)	м.	рупель

В бурении Сечень № 2. граница катских и рупельских пластов находится на глубине 270.00 м.

FORAMINIFERA INVESTIGATIONS IN THE DEEP-BORING LABORATORY

By L. Majzon

The deep boring laboratory of the Institute carried out the same works as in the previous years. The stratigraphical estimations of the foraminifera fauna coming to light from the boring-samples were made by myself with the help of my geologist-colleague Gy. Hegedüs who for the rest made the macroscopic determinations of samples, as well as prepared boring-sections taking into consideration all data on hand. In the course of this year L. Szébényi left the work of the laboratory.

The sample material — collected by the surveying geologists from several parts of the country — has been examined by me with regard to the microfauna too, and with the help of same I tried to fix their